

Vi trenger ditt tips!

Et logopedisk tips

(hentet fra CD-en "Sareptas afasikrukke")

Bruk av narrativer til dokumentasjon og personlig portefølje

Fremgangsmåte: Med utgangspunkt i et ord, en gest, et bilde e.l., stiller jeg ja/nei-spørsmål som den afasirammede svarer på. Det kan for eksempel være å fortelle om seg selv, beskrive aktiviteter eller aktuelle hendelser. Så setter vi oss begge ved datamaskinen, og jeg skriver ned enkle setninger (i jeg-form) ut fra det vi samtaler om. Etter hvert som jeg skriver og leser høyt det jeg har skrevet, får jeg bekreftelse fra den afasirammede på at det jeg har skrevet, er i overensstemmelse med hva han/hun mener.

Etterpå tar jeg en utskrift av teksten, og den afasirammede leser den hvis han/hun klarer det. Dersom det ikke er mulig, leser jeg teksten høyt mens den afasirammede følger med. Til slutt settes teksten inn i arbeidspermen slik at han/hun kan lese den flere ganger, eventuelt vise teksten til andre dersom det er behov for det. Min erfaring er at de fleste setter stor pris på å få hjelp til denne type dokumentasjon, som også kan benyttes som ledd i en personlig portefølje.

Nedenfor har jeg tatt med et eksempel på hvordan denne metoden ble anvendt i forhold til en afasirammet kvinne som ønsket å fortelle om et epileptisk anfall hun hadde hatt. Utgangspunktet for samtalen var at hun i undervisningstimen tok frem avtaleboken sin, pekte på en dato og lukket øynene, og på den måten fikk hun formidlet til meg at hun hadde hatt et epileptisk anfall den dagen.

13. juni 2006

"Fredag hadde jeg et nytt epileptisk anfall.

Jeg lå i sengen da jeg fikk anfallet.

Jeg merket at hjertet mitt slo fortere.

Jeg fikk ikke tid til å varsle.

Jeg får kramper i høyre side og mister bevisstheten.

Jeg er borte i noen minutter.

Jeg er veldig sliten etterpå.

Som kjent har mange afasirammede store vansker med å uttrykke seg når de skal fortelle om seg selv og sine opplevelser. En måte å hjelpe den afasirammede til å fortelle sin historie/sette ord på tanker og følelser, er å forsøke å skrive ned hans/hennes budskap i enkle ord og setninger. Metoden kan benyttes selv på afasirammede med omfattende ekspressive vansker, men som har relativt god auditiv forståelse.

Slike anfall gjør meg utrygg.

Hvordan virker alarmen?"

Litteratur: Dersom du vil lese mer om personlig biografi og narrativer, kan jeg anbefale kapittel 5, "Developing therapies for developing identities", i boka Beyond aphasia av Pound, C. et al (Winslow Editions, 2000). Dette kapittelet handler om å utvikle pedagogiske opplegg for arbeid med identitet. Forfatterne skriver blant annet om å utarbeide en "personal portiofolio", som kan variere i form, innhold og stil, men som kan beskrives som:

- en samling opplysninger om personens fortid
- opplysninger om og eksempler på hva som hender nå
- en hjelp til å se fremover gjennom utforming av planer, ideer, mål og drømmer

Eli Qvenild, logoped MNLL,
Bredtvet kompetansesenter
(eli.qvenild@statped.no)